

Ingezonden Berichten.

BERICHT OVER PRIJZEN VAN INLANDSCH HOUT.

15 FEBRUARI—15MAART 1940.

VERZAMELD DOOR HET STAATSBOSCHBEHEER

Verklaring der afkortingen: Ie = eerste kwaliteit.
 IIe = geen eerste kwaliteit.
 St. = op stam.
 L. = liggend (geveld), uitgesnoeid en uitgeslept tot den boschrand.
 Aanvoer = vrachtkosten tot station of vaarwater.
 O.H. = onderhands verkocht.
 P. = in het openbaar (publiek) verkocht.

	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm	kwaliteit	gemidd. lengte in m	aantal m ³	L. of St.	prijs per m ³	Opmerkingen
G R O V E D E N								
<i>Zaag- en paalhout</i>								
Utrecht t/Z. Hilversum	O.H.	10—20	Ie	1,80—2,30	41	L.	f 16.50	afgekorte en geschilde perkoen- en boompalen
Utrecht omg. Hilversum	P.	10—30	IIe	8—10	16	L.	11 50	aanvoer f 1.—
N.O. Veluwe	P.	25—35	Ie en IIe	10—12	200	St.	13 —	
N.O. Veluwe	P.	10—20	IIe	11	17	L.	10 50	
Gelderl. omg. Nijmegen	O.H.	10—20	Ie	1—2.20	180	L.	16 —	aanvoer water f 0.64, defensiehout, geschild
Overijssel omg. Ommen	O.H.	boven 30	Ie	5	10	L.	18 —	loco bosch
Noordbrabant omgeving Valkenswaard	P.	10—20	—	—	15	L.	6.—	niet uitgeslept
<i>Mijnhout</i>								
Gelderland t/NO. Arnhem	O.H.	—	—	—	355	St.	11.—	aanv. station 4 km

	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm	kwaliteit	gemidd. lengte in m	aantal m ³	L. of St.	prijs per m ³	Opmerkingen
Geld. Achterh. Lijmers	P.	—	—	—	225	L.	f 17.—	franco mijn
Geld. Achterh. Lijmers	P.	—	—	—	1000	L.	13.50	geschild, lang, aanv. station 10 km
Noordbrabant omg. Valkenswaard	P. inschr.	—	—	—	700	St.	11 65	
Noordbrabant omg. Valkenswaard	P. inschr.	—	—	—	180	St.	11.10	
Limburg omg. Echt	P.	—	1e	7	800	St.	14.70	aan harden weg, aanvoer station 5 km. mijn- en paalhout
<i>Papierhout</i>								
N.O. Veluwe	O.H.	—	—	—	78	L.	11.50	op maat ge- zaagd, geschild
Z.W. Drenthe	O.H.	—	—	—	350	L.	15.—	idem, zware kromme stammen
<i>Boeren- geriefhout</i>								
Utrecht omg. Hilversum	P.	—	—	—	262	L.	12.20	
NoordVeluwe Westzijde	P.	2 partijen samen			175	L.	gem. 7.05	
NoordVeluwe Oostzijde	P.	8 partijen samen			950	L.	gem. 8.85	
Midd. Veluwe	P.				185	L.	9.75	
Z.W. Veluwe	P.				120	L.	10.50	
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	3 partijen samen			520	L.	gem. 8.10	
Geld. Achterh. Lijmers	P.				75	L.	10.—	
Z.W. Overijssel	P.				120	L.	10.—	

	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm	kwaliteit	gemidd- lengte in m	aantal m ³	L. of St.	prijs per m ³	Opmerkingen
Overijssel Twente	P.				140	L.	f 3.50	
N. Overijssel	P.	2 partijen samen			95	L.	13.60	
Drenthe	P.	3 partijen samen			270	L.	8.90	
Noordbrabant Baronie van Breda	P.	2 partijen samen			160	L.	gem. 11.90	
Z.O. Noordbrabant	P.	2 partijen samen			70	L.	gem. 9.25	
N.O. Noordbrabant	P.	10 kleine partijen samen			375	L.	gem. 10 —	
Limburg t/O. Roermond	P.				40	L.	10.20	
Noorholland t/W. Alkmaar	P.	2 partijen samen			190	L.	7.20	
<i>Boonstaken</i>								
Utrecht omgeving Hilversum	P.			5	3600	L.	3.25	
N.W. Veluwe	P.			5	1000	L.	4.83	
Geld. Achterh. IJsselstreek	P.			4—5	2500	L.	4.75	
Gelderland t/N. Arnhem	P.			3—5	10500	L.	3.25	
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	3 partijen samen			7000	L.	gem. 3.35	
Noordbrabant omg. Tilburg	P.			2—5	2000	L.	1.40	
Z.O. Noordbrabant	P.			3—4	1500	L.	1.25	
N.O. Noordbrabant	P.	3 partijen samen			4600	L.	gem. 2.40	
Noordholland t/O. Alkmaar	P.	2 partijen samen			1300	L.	gem. 5.10	
O. Drenthe	P.				20000	L.	3.—	

Land	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm.	kwaliteit	gemidd. lengte in m	aantal m ³	L. of St.	prijs per m ³	Opmerkingen
E I K E N H O U T								
<i>Werk- en Paalhout</i>								
Utrecht omgeving Hilversum	P.	30—40	Ile	10	31	St.	f 10.50	aanvoer f 1.—
Geld. Achterh. Lijmers	O.H.	boven 50	Ie en Ile	8	27	L.	35.—	gunstig gelegen
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	30—40	Ile	4—6	25	St.	11.60	
Overijssel omg. Hengelo	P.	20—30	Ile	8	30	St.	18.—	1½ km zandweg
Overijssel omg. Zwolle	P.	40-bov. 50	Ile		45	L.	18.— en 11.—	langs rijkswegen
			2 partijen samen					
Noordbrabant omg. Tilburg	P.	20—50	Ile	4,5—6,5	34	St.	13.50	idem
Noordbrabant omg. Oss	P.	20-bov. 50	Ile	7—8	46	St.	23.40	idem
Noordbrabant t/N. Weert	P.	30—40	Ile	8	5	St.	15.80	langs harden weg
Limburg omg. Weert	P.	30—40	Ile	8	100	St.	14.—	aanvoer 4 km
Limburg omgeving Maastricht	P.	30—50	Ie	7,5	5	St.	14.—	
Zuidholland omgeving 's-Gravenhage	P.	boven 50	Ile	12	94	L.	11.80	gunstig gelegen
Friesland t/N.O. Heerenveen	P.	boven 50	Ic	7	9	St.	44.—	aan harden weg
Friesland t/N.O. Heerenveen	P.	30—40	Ile	5	35	St.	32.—	idem
<i>Hakhout</i>					ha		per ha	
N. Veluwe midden	P.	—	—		3	St.	100.—	

	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm	kwaliteit	gemidd. lengte in m	aantal m ³	L. of St.	prijs per m ³	Opmerkingen
N.O. Veluwe	P.	—	—	—	ha 1,20	St.	per ha f 115,—	
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	—	—	—	0,40	St.	81,—	
Noordbrabant t/N. Tilburg	P.	—	—	—	1,25	St.	40,—	
BEUKENHOUT								
<i>Werkhout</i>								
Utrecht omgeving Hilversum	P.	30-bov. 50	Ile	13—20	31	St.	8 40	aanvoer f l.—
Geld. Achterh. Lijmers	O.H.	40—50	Ile	10	10	L.	16,—	gunstig gelegen
Zuidholland omgeving s-Gravenhage	P.	boven 50	Ile	13	55	L.	14,—	
Friesland t/N.O. Heerenveen	P.	40—50	Ie	5	12	St.	29,—	aan harden weg
<i>Brandhout</i>								
N. Veluwe midden	P.	20—30	Ile	3—6	90	L.	16,—	
I E P E N H O U T								
Geld. Achterh. Lijmers	O.H.	30-bov. 50	Ie	10	15	L.	40,—	
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	40—50	Ile	4,5	20	L.	26,—	
N.W. Overijssel	P.	boven 50	Ie	—	5	St.	65,—	
Zuidholland omgeving s-Gravenhage	P.	30—40	Ile	7,5	25	L.	16 50	
idem	P.	boven 50	Ile	11	74	L.	27 50	
Noordholland Purmer	P.	20-bov. 50	Ile	3,5—5	20	St.	3 35	iepziek - langs harden wegen

	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm	kwaltelt.	gemidd. lengte in m	aantal m ³	L of St	prijs per m ³	Opmerkingen
Friesland t/N.O. Heerenvveen	P.	boven 50	Ie	7	15	St.	f 38.—	aanvoer f 1.—
idem	P.	30—40	Ie	4	12	St.	20.—	aanvoer f 1.—
POPULIEREN								
Geld. Achterh. Lijmers	O.H.	boven 50	Ile	8	60	L.	11.—	zaaghout
idem	P.	30—50	Ie	16	50	L.	10.—	
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	40—50	Ile	12	50	St.	9.25	
Betuwe omgeving Culemborg	P.	boven 50	Ile	7	65	St.	6.30	
Overijssel omgeving Hengelo	P.	boven 40	Ie	15	114	St.	12.50	aan harden weg
Noordbrabant t/N. Eindhoven	O.H.	20—30	Ile	13	455	L.	5.50	
Noordbrabant t N. Weert	P.	40—50	Ile	9	105	St.	8.40	600 m van harden weg
Limburg omg. Weert	P.	boven 50	Ie	12	90	St.	12.—	bij de Maas
Limburg omg. Weert	P.	20-bov. 50	Ile	5	168	St.	6.30	langs kanaaldijk
Limburg omgeving Roermond	P. inschr.	boven 50	Ie	—	375	St.	13.—	
Limburg omgeving Maastricht	P.	boven 50	Ile	13	131	St.	7.40	
Limburg omgeving Maastricht	P. inschr.	30-bov. 50	Ie	14	480	St.	14.—	
Friesland t/N.O. Heerenveen	P.	20—30	Ie	6	13	St.	13.—	aan harden weg

	P. of O.H.	doorsnede op borsth. in cm	kwaliteit	gemidd. lengte in m	aantal m ³	L. of St.	prijs per m ³	Opmerkingen
F I J N S P A R								
N. Veluwe midden	P.	10—30	Ie	9—12	50	L.	f 16.—	aanvoer f0.50
Geld. Achterh. Lijmers	P.	boven 30	Ie	12	9	L.	15.—	
Gelderland omgeving Nijmegen	P.	10—20	Iie	7,5	18	L.	7.75	zaag- en paalhout
O. Drenthe	P.				55	L.	13.60	boeren- geriefhout
L A R I K S								
N.W. Veluwe	P.	—	—	—	25	L.	9.50	idem
N.O. Veluwe	P.	—	—	—	42	L.	6.70	idem
Veluwe omgeving Apeldoorn	O.H.	20—30	Ie	15	127	St.	13 40	zaag- en paal- hout, gedeelte douglas
O. Drenthe	P.	—	—	—	55	L.	6.60	boeren- geriefhout
O. Drenthe	P.	—	—	—	83	L.	11.—	idem

JAARVERSLAG OVER 1939 VAN HET COMITÉ TER
BESTUDEERING EN BESTRIJDING VAN
INSECTENPLAGEN IN BOSSCHEN.

Nu sedert het uitbreken van den oorlog de invoer van het hout uit het buitenland met groote moeilijkheden gepaard gaat en dientengevolge de houtprijzen niet onaanzienlijk zijn gestegen, treedt nog duidelijker de behoefte aan het licht, welk een groote waarde moet worden gehecht aan het nemen van maatregelen, die kunnen strekken tot verhooging van de productiviteit van het Nederlandsche bosch. Ook ons Comité is, voor zoover zijn bescheiden middelen zulks gedoogen, zoo krachtig mogelijk in het belang van ons boschbezit werkzaam.

- 1e. het tracht door bestudeering van de levenswijze van verschillende schadelijke insecten en van de omstandigheden die tot een massale vermeerdering daarvan en dientengevolge tot een plaag kunnen leiden, de middelen te vinden — b.v. door toepassing van bepaalde cultuurmethoden — om een dergelijke plaag te voorkomen;
- 2e. het zoekt naar middelen, waardoor een bestaande plaag kan worden bestreden.

Voor het onder 1 bedoelde zijn uitgebreide onderzoekingen noodig, die veel tijd vorderen, zoodat daarvan niet aanstonds de uitkomsten kunnen worden verwacht, die elke boschbezitter zoo gaarne zou zien.

Het onder 2 bedoelde kan sneller tot de gewenschte resultaten leiden. Door het in sterke mate optreden van de dennebladwesp en den bastaardsatijnvlinder heeft het Comité evenals het vorige jaar, ook nu weer veel aandacht moeten besteden aan het zoeken naar middelen tot bestrijding van deze insecten. Hierdoor is minder tijd beschikbaar gebleven dan gewenscht moet worden geacht, voor de onder 1 bedoelde studie van het complex van factoren, dat de zoo verderfelijke massale vermeerdering van schadelijke insecten in onze bosschen veroorzaakt.

Door de onderzoekingen naar de bestrijdingsmiddelen zijn eenige voordeelige draagstoffen gevonden, die haar bruikbaarheid voor de praktijk hebben bewezen. In het stadium, waarin deze onderzoekingen zich thans bevinden, is het echter nog niet gewenscht, hieraan bekendheid te geven. Wel kan worden medegedeeld, dat bij wijze van overgangsmaatregel het Comité in bepaalde gevallen advies heeft verleend inzake de voor elk geval afzonderlijk te bepalen meest wenschelijke samenstelling van het te gebruiken mengsel. Dit mengsel is dan door den bemiddelingsdienst van de Nederlandsche Heidemaatschappij tegen kostprijs aan de belanghebbenden verstrekt. Door middel van persberichten is tijdig de aandacht van de boschbezitters op dreigende plagen gevestigd, zoodat zij zich tijdig op het nemen van afweermaatregelen konden voorbereiden.

Ten einde over meer gegevens inzake het optreden van insectenplagen in bosschen en beplantingen te beschikken, is een vrijwillige organisatie van waarnemers in het leven geroepen.

De betrokken waarnemers zullen in de eerste plaats de gegevens kunnen verschaffen over de uitbreiding en de vermindering van bestaande plagen, welke gegevens voor het onderzoek van belang zijn, terwijl daarop ook eventueel aan de praktijk te geven waarschuwingen kunnen worden gegrond.

Aan deze organisatie werken thans mede: 17 houtvesters, 93 technische ambtenaren en 7 particulieren. Hun is een door het Comité samengestelde handleiding voor het doen van waarnemingen verstrekt. Deze waarnemers zullen nog niet dadelijk voldoende zijn ingewerkt om alle gewenschte inlichtingen te verschaffen. Dit zal eerst door voorlichting en persoonlijk contact kunnen worden verkregen. Ook deze taak wordt tot de werkzaamheden van ons Comité gerekend.

Hoewel, in vergelijking met het vorige jaar, onze werkzaamheden zijn toegenomen en het aantal soorten insecten, waaraan ons Comité aandacht besteedde, werd uitgebreid, bleef de belangstelling van de zijde der boschbezitters voor ons Comité nog gering. Dit blijkt wel zeer duidelijk uit het feit, dat van die zijde gemiddeld nog geen $\frac{1}{100}$ cent per ha als bijdrage werd ontvangen.

Daardoor kon veel werk, dat voor het boschbezit van belang moet worden geacht, nog niet ter hand worden genomen.

Een verslag over de verrichte onderzoeken en de uitgevoerde bestrijdingen, opgesteld door den entomoloog Dr. J. J. Franssen volgt hieronder.

Uit hetgeen in dat verslag is vermeld blijkt, dat er voor ons Comité nog veel werk overblijft en dat er nog heel wat moet worden onderzocht in het belang van bosschen en lanen. Het Comité zou dit werk in de toekomst gaarne veel krachtiger voortzetten, doch moet dan kunnen rekenen op den steun en de medewerking — ook in financieel opzicht — van boschbezittende particulieren, gemeenten, stichtingen en corporaties. Met groote dankbaarheid noemen wij hier de belangrijke subsidies, ons in het afgelopen jaar verleend door de Departementen van Economische Zaken (Staatsboschbeheer) en Waterstaat, de Nederlandsche Heidemaatschappij, het Provinciaal Utrechtsch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, de afd. Utrecht van het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde, den A.N.W.B. zoomede door enkele gemeenten en particuliere boschbezitters, tot een gezamenlijk bedrag van f2618.—.

Wij willen dit verslag niet eindigen zonder onze groote erkentelijkheid te hebben betuigd aan hen, die ons werk op eenigerlei wijze hebben gesteund, terwijl wij een krachtig woord van opwekking in het bijzonder tot de boschbezittende gemeenten en particulieren richten om door een vaste jaarlijksche bijdrage ons doel te helpen verwezenlijken. Bijdragen kunnen worden gestort op de postrekening der Nederlandsche Heidemaatschappij no. 7371 te Arnhem.

Comité ter bestudeering en bestrijding van insectenplagen in bosschen.

E. D. van Dissel, Oud-Directeur van het Staatsboschbeheer. Voorzitter.

Ir. N. van Poeteren, Inspecteur, Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst. Secretaris.

Ir. J. P. van Lonkhuyzen, Directeur van de Nederlandsche Heidemaatschappij. Penningmeester.

Jhr. W. H. de Beaufort.

Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy.

Ir. F. W. Malsch, Inspecteur bij het Staatsboschbeheer.

Dr. Th. C. Oudemans.

Dr. A. D. Voûte.

Prof. Dr. Joh. a. Westerdijk.

VERSLAG OVER DE WERKZAAMHEDEN IN 1939
 VERRICHT DOOR DEN ENTOMOLOOG
 Dr. Ir. J. J. FRANSSEN.

Van de insecten, die ernstige schade aan onze houtopstanden berokkenden, moet in de eerste plaats ook dit jaar weer worden genoemd de dennenbladwesp *Diprion pini*. Met deze plaag hangt een sterke vermeerdering van dennenscheerders en groote dennensnuittorren nauw samen. In het Zuiden van het land, moest het loofhout het weer ontgelden: rupsen en satijn- en bastaardsatijnvlinder ontbladerden hier en daar populieren en eiken volkomen. Ook de lariks werd aangetast en wel, door de larven van bladwespen, terwijl de beschadiging door het gevreesde lariksmotje op sommige plaatsen groote afmetingen aannam. Plaatselijk vraten bastaardrupsen de sparren kaal. Luizen waren in het afgelopen jaar zeer talrijk en vooral de douglas ondervond daarvan de nadeelige gevolgen. Enkele der genoemde schadelijke insecten werden nader bestudeerd, hetgeen aanleiding geeft tot de volgende opmerkingen:

Dennenbladwesp.

De bastaardrupsen van den dennenbladwesp vormden een gevaarlijke plaag voor het Veluwsche en Utrechtsche boschbezit. In het Zuiden en Oosten van ons land schijnt dit jaar van schade geen sprake te zijn geweest; maar in het centrum was de aantasting zeer sterk. De eerste generatie veroorzaakte op verscheidene plaatsen reeds kaalvraat. In enkele gevallen werd voor deze reeds tot actieve bestrijding overgegaan en daarbij zijn \pm 2500 kg stuifpoeder verwerkt.

De najaarsgeneratie dreigde een ramp te worden, die slechts met de nonvlinderplagen uit het verleden op één lijn zou kunnen worden gesteld.

Alleen reeds in het Utrechtsche werden meer dan 1000 ha grove-dennenbosch met ondergang bedreigd. De internationale toestand heeft het, om nader te vermelden redenen, onmogelijk gemaakt, tot een grondige bestrijding dezer insecten in de geteisterde streek over te gaan. Van het plan tot uitvoering van een grootscheepsche bestuiving uit de lucht moest n.l. worden afgezien. Toch zijn er met motorverstuivers in enkele dagen tijds 10.000 kg poeder verstoven en daarmee zijn opstanden gered, welker behoud op hoogen prijs werd gesteld.

Bij deze bestrijdingen kon voor het eerst op ruime schaal gebruik worden gemaakt van de goedkope stuifmengsels, die door aanwending van een goedkope droogstof en door combinatie van een lage concentratie Pyrethrum en Derris poeder ongeveer 30 cts per kg goedkoopere komen, dan de meest gebruikte handelspreparaten.

Zij werden den eigenaren tegen kostprijs geleverd. Daardoor is voor den boschbouw bij de bovenbedoelde bestuiving f 3000.— bespaard, een bedrag, dat belangrijk ligt boven de door het Comité gedane uitgaven.

Onze kennis inzake *Diprion pini* en de bestrijding daarvan neemt geregeld in omvang en beteekenis toe. Geleidelijk worden de gegevens verzameld, die de grondslag moeten vormen voor een meer afdoende bestrijding van dit schadelijk insect. Het onderzoek heeft o.m. tot resultaat gehad, dat plaatsen kunnen worden aangewezen, waar in jaren, dat men van *Diprion*-schade niets verneemt, het insect in stand blijft. Zijn de omstandigheden daarvoor gunstig, dan laat vanuit die plaatsen opnieuw de plaag op. Waarschijnlijk zal door bepaalde maatregelen de gevaarlijkheid van deze punten beperkt kunnen worden en naar de beste methode daarvoor worden gezocht. Voorloopig heeft men reeds in de directe bestrijding van *Diprion* op deze plaatsen een middel om ernstiger plagen in de kiem te smoren. Voor de uitwerking onzer plannen in dezen is echter noodig, dat het Comité over ruimere geldmiddelen beschikt dan tot op heden het geval was.

De Dennenscheerder.

Wat betreft onze onderzoekingen inzake de dennenscheerder, waren wij dit jaar voornamelijk aangewezen op de door onze waarnemers-organisatie bijeengebrachte gegevens. Ten einde het juiste tijdstip te weten, waarop ongeschild hout niet meer in bosschen aanwezig mag zijn en dat, waarop het ongeschilde hout, gebezigd als vangstammen moet geschild worden, dienen wij te beschikken over waarnemingen, die een aantal jaren achtereen moeten worden voortgezet in de verschillende streken van ons land. Ook moet door voortgezette waarnemingen worden uitgemaakt of het noodig is, nog in den nazomer voor de tweede maal vangstammen te leggen.

Het is in het geheel niet, uitgesloten, dat voor het Zuiden en het Oosten van ons land een ander voorschrift moet worden gegeven dan voor het Midden en het Noorden. Ook het vraagstuk of men met begraven van de schors, van vangstammen afkomstig, kan volstaan, dient in samenwerking met onze waarnemers, te worden onderzocht.

Helaas heeft het over berichten over dit voor den boschbouw zoo uitermate gevaarlijke insect van dien kant tot nu toe ontbroken. Op grond van eigen waarnemingen konden eenige malen in de pers berichten over dit insect worden gepubliceerd, terwijl wij, evenals van den grooten dennennuitkever, een sterke vermeerdering vaststelden in de door *Diprion* geteisterde bosschen.

Bastaardsatijnvlinder.

Reeds sedert vele jaren wordt het Zuid-Oosten van ons land door een bastaardsatijnvlinderplaag bezocht en ook dit voorjaar zijn eikenlanen, hakhout, heggen en boomgaarden opnieuw kaalgevreten. Hoewel in den winter van 1937 op 1938 de nesten niet veel rupsen bevatten (zij bevatten gemiddeld slechts 170 rupsen tegen ruim 700 in 1930), hetgeen op een afnemen van de plaag zou kunnen wijzen, was daarvan ook dit jaar nog geen sprake.

Integendeel. De nesten bevatten dezen winter gemiddeld zelfs 250 rupsen en zijn buitengewoon talrijk. Bovendien trokken dezen zomer uit het randgebied der plaag drommen vlinders naar het Noorden. De talrijke rupsennesten, die men dezen winter in het Zuiden van Gelderland en Utrecht waarneemt, zijn daarvan het gevolg.

Aangezien in vele gevallen bij het uitknippen der rupsennesten verzuimd wordt, deze te verbranden, hebben wij nagegaan of in op den grond liggende nesten de rupsen omkomen. Inderdaad bleek dit vaak het geval te zijn, indien vóór 1 November geknipt werd. Bij later in het jaar uitknippen kwam in de lente een belangrijk aantal rupsen te voorschijn. Dit aantal was geringer naar mate vroeger werd geknipt.

Over den invloed van het klimaat op de sterkte der rupsen in de nesten op het tijdstip van het verlaten van de nesten konden vele gegevens worden bijeengebracht. Zoo bleek o.a. dat de winterrust tot 15 Februari duurt. Voor dien datum kunnen de rupsen noch door warmte, noch door sterke afkoeling gevolgd door een periode van warmte, tot uitkomen worden gebracht. Is na 15 Februari de temperatuur boven 9° C. dan wordt het nest verlaten, terwijl de rupsen in den herfst al vaak bij temperaturen van omstreeks 15° C. het nest binnegaan.

Koude in de winterperiode deert de rupsen niet; afkoelingen tot 24° C. verporzaakten in die periode geen sterfte en bovendien bevatten de nesten, die eerst 30 December buiten aan de vorst waren blootgesteld en nadien tot einde April in de ijskast verbleven, de meeste rupsen. Uit nesten, die den geheelen winter in een verwarmd vertrek verbleven, kwamen in het voorjaar in het geheel geen of slechts enkele rupsen. De invloed der luchtvochtigheid kon tot nu toe niet in de proeven worden betrokken aangezien wij niet over een daarvoor benodigde inrichting konden beschikken.

Omtrent de bestrijding der rupsen van den bastaardsatijnvlinder zijn nog een aantal onderzoekingen verricht. De beste resultaten werden verkregen met *Pyrethrum*bestuivingen in de jeugdstadia en met *Derris* bij

de grootere rupsen. In de praktijk zal ten slotte moeten blijken, waaraan de voorkeur zal moeten worden gegeven, doch tot op heden kwamen geen aanvragen voor bestrijding van bastaardsatijnvlinder bij ons in.

Het uitknippen der nesten schijnt het meest afdoende middel te zijn, maar hieraan zijn eigenaardige bezwaren verbonden, omdat in sterk aangetaste gebieden blijkt, dat de niet kaalgevreten boomen juist de vlinders aantrekken en dat dus de lanen, waaruit met zorg de nesten zijn geknipt, het volgende jaar het meest van de plaag te lijden hebben. Technisch is in ons land laanbestuiving lastig uit te voeren. Voor dit doel zou het vliegtuig waarschijnlijk wel goede diensten kunnen bewijzen. De middelen van het Comité laten echter het nemen van zulke kostbare praktijkproeven niet toe.

Sparren- en lariksbladwesp.

Enkele malen werd onze hulp ingeroepen ter bestrijding van bastaardrupsen in spar en lariks. Daarvoor gebruikten wij zonder nader onderzoek Derris-Pyrethrum en kalkstikstof-Pyrethrum stuifmengsels, welke ook tegen de dennenbladwesprupsen met goed gevolg gebruikt waren. Zij voldeden volkomen aan het gestelde doel, terwijl tevens de lariks en de spar geen schade van de bestuivingen ondervonden. Of echter de gebruikte mengsels ook voor deze bastaardrupsen de meest economische zijn, moet worden betwijfeld. Hiervoor zal een uitvoerig onderzoek noodig zijn, waarvoor nog geen gelegenheid gevonden kon worden. Vooral met betrekking tot de lariksbladwesp is zulk een onderzoek zeker gewenscht. Van jaar tot jaar wordt de schade erger, terwijl bovendien gebleken is, dat het insect soms twee generaties heeft. Enkele meldingen van schade in den nazomer wekken het vermoeden, dat zulks dit jaar ook hier te lande het geval was.

Nu de lariks een van onze meer belangrijke naaldhoutsoorten belooft te worden, verdient dit insect onze aandacht.

Het lariksmotje.

Schade, sterk herinnerend aan die door vorst veroorzaakt ontsiert op vele plaatsen den lariks.

Dit jaar kwamen ons echter gevallen onder oog, waar de lariks aan de vreterij van dit insect te gronde ging.

De bestrijding is lastig en pogingen, in het buitenland verricht, leverden weinig succes op. Dit komt doordat het rupsje verborgen leeft, hetzij in de naald in den herfst, hetzij in een huisje in den voorzomer. Men is daardoor aangewezen op de bestrijding met eidoodende middelen in den zomer, als er eieren zijn of op middelen, die de motjes dooden of verdrijven. Praktijkproeven hierover zijn in vollen gang, doch over de uitkomst kan met zekerheid nog niets worden medegedeeld. Voor het nemen van gemakkelijker te beoordeelen laboratoriumproeven ontbrak het ons aan middelen en de hierbovenbedoelde praktijkproeven zijn geheel door de Heidemaatschappij bekostigd moeten worden.

Omtrent de levenswijze van dit motje zijn enkele merkwaardige feiten aan het licht gekomen: De motjes kwamen alle in een kort tijdsbestek uit en hun levensduur bleek ook betrekkelijk kort te zijn. Deze waarneming kan voor de uitvoering der bestrijding van groote beteekenis zijn. De rups boort zich in de naald door de vlakke zijde van het ei, waarmede dit op den onderkant der naald gekleefd zit en komt dus in het geheel niet aan de oppervlakte. Langzaam groeiend wordt de naald uitgehold en eerst in den herfst vreet het rupsje die af en bezigt het uitgeholde gedeelte als woning, waarin het, tegen den stam zittend overwintert. Dit jaar vielen de naalden reeds af, voordat een groot deel der rupsen de takken of den stam hadden bereikt.

Wat van zulke — met den naald op den grond gevallen — rupsen terecht komt en welke invloed het vroeg afvallen der naalden heeft op de ontwikkeling der plaag, dient nog nader te worden onderzocht.

Het belangrijkste onderdeel van de werkzaamheden omvatte echter het zoeken naar rationeele stuifmengsels en draagstoffen. Hiertoe is in de

eerste plaats de mogelijkheid van bestuivingen van lanen en bosschen met behulp van vliegmachines onderzocht. Laanbestuiving is voor ons land van groote beteekenis, omdat een belangrijk deel van onze loofhoutopstanden langs de wegen staat. Bestuivingen van lanen van den grond af mislukten in vele gevallen, doordat een zijdelingsche wind het poeder deed wegdrijven. Daarom is onderzocht of met het vliegtuig wellicht een beter resultaat zou kunnen worden bereikt.

Het bestuiven van boschranden is, met het oog op het optreden van den dennenbladwesp, van beteekenis en ook daarvoor is de geschiktheid van het vliegtuig onderzocht. Bovendien was het van belang te weten, of de wind in ons land ook bij de bestuiving uit de lucht niet als spelbreker zou kunnen fungeeren en daarom van vliegtuigbestuivingen zou moeten worden afgezien. Daartoe zijn door het Comité in samenwerking met de Vrijwillige Organisatie van Sportvliegers en de Nederlandsche Heide Maatschappij proeven genomen, welke hebben aangetoond, dat vrijwel ieder vliegtuig in enkele oogenblikken voor het uitvoeren van een bestuiving met zeer geringe kosten kon worden geschikt gemaakt.

Het inrichten van speciale toestellen voor dit doel, zooals zulks tegenwoordig in het buitenland plaats vindt is in Nederland, ten gevolge van het vrij kleine en sterk versnipperde boschbezit niet rendabel. Bestuiving van uitgesterkte complexen bosch leverde uiteraard geen bezwaar op, en ook de bestuiving van lanen, alsmede van boschranden, is op deze wijze mogelijk gebleken. In de praktijk kon reeds voor een spoedgeval van een vliegtuig worden gebruik gemaakt.

Wat betreft den invloed van den wind, zijn wij tot de volgende conclusie gekomen:

Bestuiving van bosschen en lanen uit de lucht is, waarschijnlijk zelfs op elk willekeurig tijdstip, mogelijk want er zullen in den zomer zelden perioden worden aangetroffen, die zoo ongunstig zijn, dat de uitvoering niet zou kunnen doorgaan. Is men in de gelegenheid, zich vooraf van de weersverwachtingen op de hoogte te stellen, dan is o.i. in elk geval succes verzekerd. Van zeer groot belang is het, dat men met een vliegtuig de bestuiving snel kan afwerken en dus van een korte periode van gunstig weer kan gebruik maken. Als men de noodige routine verkregen heeft, is men met het vliegtuig bovendien veel minder afhankelijk van weer en wind dan met den motorverstuiver. Men blijft echter aangewezen op de medewerking van burger sportvliegers of van de militaire luchtmacht; het huren van burgerberoepvliegers zou financieel te zwaar op de kosten komen te drukken.

In dezen nazomer waren plannen in een vergevorderd stadium van voorbereiding. Ten einde op afdoende wijze een einde te maken aan de telkens oplaaiende Diprionplagen in de provincie Utrecht. Daarbij zou ook onze luchtmacht haar medewerking verleenen, doch juist in dien tijd kon door de maatregelen, die in verband met den internationalen toestand genomen moesten worden, op hulp van dien kant voorloopig niet worden gerekend.

Wederom hadden ook dit jaar de problemen, samenhangende met de draagstof van de stuifpoeders, onze belangstelling. Een der zeer goedkope draagstoffen is met goed gevolg in de praktijk met den motorverstuiver, alsmede uit het vliegtuig, verstoven. Alleen reeds door gebruik te maken van dergelijke goedkope draagstoffen kan in vergelijking met de tot nu toe gebruikelijke stuifmiddelen op elke kg poeder een bedrag van ± 10 ct worden bespaard of, bij aanwending van 50 kg per ha niet minder dan f 5.— per ha. Niet slechts voor den boschbouw, maar ook voor de fruitteelt is dit onderzoek van beteekenis.

De duurzaamheid der Derris- en Pyrethrumhoudende stuifmengsels met de hierboven genoemde goedkope draagstof bleek vrij goed te zijn. Afgesloten is dit onderzoek nog geenszins, doch wij achten het niet uitgesloten, dat in den loop van het komende seizoen daarover een meer positieve uitspraak kan worden gedaan.

Het onderzoek van de draagstoffen opent perspectieven, waarover echter thans nog geen nadere mededeelingen kunnen worden gedaan.

OPROEP COMMISSIE INLANDSCH HOUT.

*Ons gewerd een uitvoerig rondschrjven van bovengenoemde commissie.
Gebrek aan plaatsruimte noodzaakt ons den inhoud in den volgende
verkorten vorm weer te geven.* Red.

Sinds 1931 is de Commissie inzake het gebruik en de verwerking van inlandsch hout in Nederland, kortweg genoemd „Commissie Inlandsch Hout”, werkzaam ter bevordering van de toepassing van het inlandsche hout.

Haar samenstelling is als volgt: Prof. Ir. J. H. Jager Gerlings, voorzitter, Prof. A. te Wechel, Ir. F. W. Malsch, Inspecteur Staatsboschbeheer, Dr. G. Houtzagers, adj. Directeur Ned. Heide Mij, Jhr. van Suchtelen v. d. Haare, Opperhoutvester van H.M. de Koningin, J. S. v. Braam, secr. Ver. Rentmeesters, Ant. van Dam †, G. Wijma, houthandelaar, M. de Vries, secretaris.

De commissie dankt haar ontstaan aan particulier initiatief en particuliere samenwerking.

Het nut en het belang van de commissie wordt door ieder erkend. De vruchten van haar arbeid zijn vele. Algemeen geldt de overtuiging dat er in velerlei opzicht en in velerlei richting nog veel werk door haar te verrichten zal zijn.

De kosten die onvermijdelijk aan haar werkzaamheden verbonden zijn, (het omvangrijke secretariaat, reizen, typewerk, kantoorbehoefden, porti en telefoon) vormen een bescheiden bedrag, en moeten worden bestreden uit vrijwillige particuliere bijdragen.

Terwijl de baten die haar werk oplevert ten goede komen aan alle belanghebbenden, werden echter gedurende de afgelopen jaren slechts van een klein aantal hunner bijdragen ontvangen.

Belanghebbende en dus deelhebber in de baten die het werk der commissie oplevert, is ieder, die hetzij als houtproducent, handelaar, verwerker of verbruiker van hout, betrokken is bij het inlandsche hout.

De gewone loopende kosten konden tot nu toe, gelijk werd opgemerkt, bestreden worden uit de vrijwillige bijdragen van een klein aantal belanghebbenden.

In het afgelopen jaar werden echter bijzondere eischen gesteld aan de uiteraard bescheiden kas der commissie, in verband met de uitgave van het propagandaboekje en de inzending Inlandsch Hout op de Agrarische jaarbeurs. De stand van de kas is thans zoodanig, dat de commissie vreest dat zij op de, in dit jaar te houden, Agrarische jaarbeurs een inzending Inlandsch hout niet zal kunnen doen plaats vinden. Nochtans mag deze, volgens de vaste overtuiging van de commissie, juist nu zeker niet ontbreken.

De commissie meent dan ook een beroep te mogen doen op de hierboven vermelde kringen van belanghebbenden, in de verwachting dat op ruimere schaal dan tot heden het geval was, de bereidheid tot het afstaan van een bescheiden bijdrage aan haar kas tot daad gemaakt zal worden.

Zij, die aan deze oproep gehoor willen geven, gelieven hun bijdrage te storten op postrekening 7371 ten name van de Nederlandsche Heide-maatschappij — welk lichaam de financiële administratie voor de commissie voert — en daarbij op de girostrook te vermelden: „Bijdrage Commissie inlandsch hout 1940”.

Bij voorbaat betuigt de commissie haar groote erkentelijkheid voor te storten bijdragen.

Maart 1940.

NOTIZ.

Vom 5. bis 7. März ds. Js. fand in Bern die III. ordentliche Sitzung des Comité der Internationalen Forstzentrale statt. Die Sitzung wurde mit einer Begrüssungsanprache des eidgenössischen Bundesrates Etter im Parlamentsgebäude in Bern eröffnet. Die Delegierten der Mitgliedsländer waren unter dem Präsidenten, Baron Waldbott (Ungarn), fast vollzählig versammelt. Das Internationale Agrar-Institut, in dessen Verband die Internationale Forstzentrale steht, war durch seinen Präsidenten, Baron Acerbo, und durch den Generalsekretär, Prof. Dr. Papi, vertreten.

Die Arbeitstagungen am 5. und 6. März befassten sich vor allem mit der Aufstellung eines Personalstatuts, mit der Behandlung des Budgets, mit der Herausgabe einer Revue, die Ende dieses Jahres noch erscheinen wird, mit Personalfragen und mit sonstigen aus dem Geschäftsgang sich ergebenden Erörterungen.

Am 7. März fand eine Exkursion in die Waldungen der Umgebung von Bern statt, an der Herr Bundesrat Etter teilnahm. Die Leitung der Exkursion hatte der Herr Schweizer Delegierte beim C.I.S., Oberforstinspektor Petitmermet, übernommen und die örtliche Führung die Herren Forstmeister Von Erlach und Marcuard.

Die nächste Comité-Sitzung wird noch vor Ende dieses Jahres in Budapest abgehalten werden.

WEITERE NOTIZ.

Unter dem 19. März 1940 hat die Spanische Regierung den Beitritt Spaniens zur Internationalen Forstzentrale erklärt, sodass damit der Internationalen Forstzentrale jetzt 16 Mitgliedsländer angehören.